

واژگان ریاضی و آمار

کمیته واژه‌گزینی انجمن ریاضی ایران

سرپرست: دکتر محمد جلوداری ممقانی

زمستان ۱۴۰۱

واژه

برابرنهاده فارسی انجمن ریاضی ایران

ruin probability	احتمال ورشکستگی
elevation 1	ارتفاع
inherent bias	اریبی ذاتی
reversibility principle	اصل برگشت پذیری
Rayleigh principle	اصل ریلی
Zermelo axiom	اصل موضوع تسرملو
uniqueness principle	اصل یکتایی
uniqueness principle	اصل یکتایی
Clifford numbers	اعداد کلیفورد
fluctuation	افت وخیز
right translation	انتقال راست
lower integral	انتگرال پایینی
Fresnel integrals	انتگرال‌های فرنل
Caratheodory measure	اندازه کاراتئودوری
subscript	اندیس پایین، زیروند
unmixed ideal	ایده آل نامیخته
semiprime ideal	ایده آل نیمه اول
scale test	آزمون مقیاس
unbiased test	آزمون نااریب
goodness of fit test	آزمون نیکویی برازش
order statistic	آماره ترتیبی
chi-statistic	آماره خی
urn	آوند
interval	بازه
half-closed interval	بازه نیم بسته
universal bundle	بافه عام

واژه

برابرنهاده فارسی انجمن ریاضی ایران

upward bias	بالا اریبی
resultant of vectors	برایند بردارها
interval estimation	برآورد بازه‌ای
unbiased estimate	برآورد ناریب
interval estimator	برآوردگر بازه‌ای
unbiased estimator	برآوردگر ناریب
efficient estimator	برآوردگر کارا
label	برچسب
fixed vector	بردار مقید
parametric linear programming	برنامه‌ریزی خطی پارامتری
epimorphism	بروربختی
best approximation	بهترین تقریب
ellipsoid of inertia	بیضی وار لختی
antiequivalence	پادهم‌ارزی
scale parameter	پارامتر مقیاس
interference filter	پالایه اختلال
downward bias	پایین‌اریبی
open base	پایه باز
acceptor	پذیرنده
measurable cover	پوشش اندازه‌پذیر
event	پیشامد
measurable event	پیشامد اندازه‌پذیر
predictor	پیشگو
preimage	پیش‌نگاره، نگاره وارون
beta function	تابع بتا
meromorphic function	تابع برخه‌ریخت

واژه

برابرنهاده فارسی انجمن ریاضی ایران

spherical Bessel function	تابع بسل کروی
radial basis function	تابع پایه شعاعی
step function	تابع پله‌ای
regret function	تابع تأسف
piecewise continuous function	تابع تکه‌ای پیوسته
rapidly increasing function	تابع تندصعودی
radial distribution function	تابع توزیع شعاعی
left continuous function	تابع چپ پیوسته
hazard function	تابع خطر
automorphic function	تابع خودریخت
well-behaved function	تابع خوش رفتار
midconvex function	تابع میانیمحدب
representative function	تابع نماینده
functor	تابعگون
adjoint functor	تابعگون الحاقی
Weierstrass elliptic functions	تابع‌های بیضوی و ایرشتراس
modified Mathieu functions	تابع‌های تعدیل یافته ماتیهو
regret	تأسف
Abel transformation	تبدیل آبل
variance stabilizing transformation	تبدیل تثبیت کننده واریانس، تبدیل تثبیت کننده وردایی
zero linear transformation	تبدیل خطی صفر
diagonalizable linear transformation	تبدیل خطی قطری شدنی
trisection	تثلیث
trisection of an angle	تثلیث زاویه
transpose	ترانهاد
elevation 3	ترفیع

واژه

برابرنهاده فارسی انجمن ریاضی ایران

harmonic synthesis	ترکیب همساز
rabatting	تسطیح
resonance	تشدید
definition by induction	تعریف به استقرا، تعریف استقرایی
monomial	تک جمله‌ای، یک جمله‌ای
monoid	تکوار
full-adder	تمام افزایشگر
full-subtractor	تمام کاهشگر
shearing stress	تنش بُرشی
trivial topology	توپولوژی بدیهی
linear topology	توپولوژی خطی
norm topology	توپولوژی نرمی
net	تور
Pearson distribution	توزیع پی‌یرسون
pluriharmonic distribution	توزیع چندگانه همساز
Rayleigh distribution	توزیع ریلی
compound distribution	توزیع مرکب
rectangular distribution	توزیع مستطیلی
lattice distribution	توزیع مشبک‌ه‌ای
universal algebra	جبر عام
locally finite algebra	جبر موضعی متناهی
random number table	جدول اعداد تصادفی
pulsating current	جریان تپنده
fourth proportional	جزء چهارم تناسب
right cylindrical solid	جسم استوانه‌ای قائم
solid of revolution	جسم دورانی، جسم دوار

واژه

برابرنهاده فارسی انجمن ریاضی ایران

unordered pair	جفت نامرتب
pair	جفت، زوج
jump of a function	جهش تابع
partial solution	جواب جزئی
frame of reference 2	چارچوب مرجع
trochoid	چرخه‌زاد
marginal density	چگالی حاشیه‌ای
reticular density	چگالی مشبک‌های
margin of error	حاشیه خطا
Cartesian product	حاصل ضرب دکارتی
representative ring	حلقه نماینده‌ها
semiprimitive ring	حلقه نیمه‌اولیه
Weil domain	حوزه ویل
Rayleigh quotient	خارج قسمت ریلی
oriented tangent line	خط مماس جهت‌دار
generating line	خط مولد
skew lines	خط‌های متنافر
lemniscate	خم پروانه‌ای، پروانه
Darboux curve	خم داربو
derived curve	خم مشتق
guide curve	خم هادی
bending a surface	خم‌اندن رویه
total curvature	خمیدگی کل
negative curvature	خمیدگی منفی
self-inductance	خودالقایی
analog data	داده‌های قیاسی

واژه

برابرنهاده فارسی انجمن ریاضی ایران

domain of variability	دامنه تغییرپذیری
domain of influence	دامنه نفوذ
total degree	درجه کل
labeled tree	درخت برچسب‌دار
optimal tree	درخت بهینه
likelihood	درست‌نمایی، محتمل‌نمایی
optimal system	دستگاه بهینه
inertia coordinate system	دستگاه مختصات لخت
frame of reference 1	دستگاه مرجع
sequence	دنباله
cofinal sequences	دنباله‌های همپایان
Bernoulli sequence	دنباله برنولی
infinite sequence	دنباله نامتناهی
directed cycle	دور سودار
clockwise rotation	دوران ساعت‌گرد
periodicity	دوره‌ای بودن، تناوب
second isomorphism theorem	دومین قضیه یکرختی
quadrant relations	رابطه‌های ربعی
vertex in a simplicial complex	رأس مجتمع سادگی
preference	رجحان
fundamental class	رده بنیادی
characteristic class	رده مشخصه
nuclear class	رده هسته‌ای
product category	رسته حاصل ضرب
Category of sets	رسته مجموعه‌ها
nonlinear regression	رگرسیون ناخطی

برابرنهاده فارسی انجمن ریاضی ایران

واژه

Ritz method	روش ریتس
Rayleigh-Ritz method	روش ریلی- ریتس
capture-recapture method	روش گیروبازگیر
fixed point method	روش نقطه ثابت
response surface	رویه پاسخ
neutral surface	رویه خنثی
frequency surface	رویه فراوانی
triple root	ریشه سه گانه
dihedral angle	زاویه دووجهی، فرجه
absorbing Markov chain	زنجیر مارکوف جاذب
subring	زیرحلقه
reduced character	سرشت تحویل یافته
sine series	سری سینوسی
nadir	سمت القدم
gain	سود
net profit	سود خالص
fluid	شاره، سیال
radial acceleration	شتاب شعاعی
uniqueness condition	شرط یکتایی
uniqueness condition	شرط یکتایی
self-induced transparency	شفافیت خودالقاشده
numeration	شمار، شمارش
naught	صفر
negative definite form	صورت معین منفی
cap	طاق
affine spectrum	طیف آفین

واژه

برابرنهاده فارسی انجمن ریاضی ایران

spherical cap	عرفچین کروی
nuclear operator	عملگر هسته‌ای
prime element of aring	عنصر اول حلقه
neutral element	عنصر خنثی
radial distance	فاصله شعاعی
elevation 2	فراز
reverse process	فرایند برگشت، فرایند معکوس
jump process	فرایند جهشی
birth process	فرایند زاد
pure birth process	فرایند زاد خالص
pure death process	فرایند مرگ خالص
multi-sample hypothesis	فرض چندنمونه‌ای
half-angle formula	فرمول نصف زاویه
theoretical formula	فرمول نظری
Jensen formula	فرمول یسن
compactum	فشردار
Bessel potential space	فضای پتانسیلی بسل
Peano space	فضای پیانو
decision space	فضای تصمیم
homologically connected space	فضای مانستگی همبند
totally disconnected metric space	فضای متریک کلاً ناهمبند
locally homogeneous space	فضای موضعی همگن
infinite sample space	فضای نمونه‌ای نامتناهی
normable topological vector space	فضای برداری توپولوژیک نرم‌پذیر، فضای برداری توپولوژیک
decision rule	قاعده تصمیم
law of tangents	قانون تانژانت‌ها

واژه

برابرنهاده فارسی انجمن ریاضی ایران

second law of cosines	قانون دوم کسینوس‌ها
laws of logarithms	قانون‌های لگاریتم‌ها
fundamental theorem of algebra	قضیه بنیادی جبر
fundamental theorem of arithmetic	قضیه بنیادی حساب
resonance theorem	قضیه تشدید
gluing theorem	قضیه چسباندن
duality theorem	قضیه دوگانی
Rolle theorem	قضیه رول
lifting theorem	قضیه فراکشی
Cantor-Lebesgue theorem	قضیه کانتور-لبگ
final value theorem	قضیه مقدار پایانی
unmixedness theorem	قضیه ناآمیختگی
fixed point theorem	قضیه نقطه ثابت
homotopy theorem	قضیه هم‌جایی
celestial pole	قطب سماوی
polar of a quadratic form	قطبی صورت درجه دوم
polar of point	قطبی نقطه
trivial bundle	کلاف بدیهی
efficiency	کارایی
focus for a Gauss mapping	کانون نگاشت گاوس
linear code	کد خطی
bound	کران
bracket	کروشه
kurtosis	کشیدگی
line bundle	کلاف خطی
simple arc	کمان ساده

واژه

برابرنهاده فارسی انجمن ریاضی ایران

minor arc of a circle

کمان کوچکتر دایره

labeled graph

گراف برچسب‌دار

undirected graph

گراف بی‌سو

specific gravity

گرانی ویژه

Betti group

گروه بتی

algebraic group of transformations

گروه تبدیلات جبری

orthogonal transformation group

گروه تبدیلات متعامد، گروه تبدیلات تعامدی

reduced Clifford group

گروه تحویل‌یافته کلینفورد

triply transitive permutation group

گروه جایگشتی سه‌گانه‌ترایا

knot group

گروه گره

absolute moment

گشتاور مطلق

open ball

گوی باز

three subgroup lemma

لم سه زیر گروه

diagonalizable matrix

ماتریس قطری‌شدنی

origin

مبدأ

response variable

متغیر پاسخ

right triangle

مثلث قائم‌الزاویه، مثلث قائم

partial sum

مجموع جزئی

eventually periodic set

مجموعه نهایتاً دوره‌ای

nowhere dense set

مجموعه همه‌جا ناچگال

rectangular Cartesian coordinates

مختصات دکارتی قائم

queuing model

مدل صف

class boundary

مرز رده

brachistochrone problem

مسئله خم کوتاهترین زمان، مسئله خم تندترین سقوط

ballot problem

مسئله رأی‌گیری

parametric problems

مسئله‌های پارامتری

واژه

برابرنهاده فارسی انجمن ریاضی ایران

isoperimetric problems	مسأله‌های هم‌محیطی
orthogonal trajectory	مسیر قائم
right derivative	مشتق راست
integrable differential equation	معادله دیفرانسیل انتگرال پذیر
normalized equation of a line	معادله نرمال خط
Abel criterion	معیار آبل
regret criterion	معیار تأسف
paired comparison	مقایسه جفتی
starting value	مقدار آغازین
prime divisor	مقسوم‌علیه اول
scale	مقیاس
celestial mechanics	مکانیک سماوی
radix point	ممیز
formal logic	منطق صوری
damped wave	موج میرا
tangential component	مؤلفه مماسی
modified mean	میانگین تعدیل یافته
conditional mean	میانگین شرطی
tensor field	میدان تانسوری
isoperimetric inequality	نابرابری هم‌محیطی
Jensen inequality	نابرابری ینسن
jump discontinuity	ناپیوستگی جهشی، ناپیوستگی پرشی
nominalism	نامگرایی
nominal rate of interest	نرخ بهره اسمی
approximate normality	نرمال بودن تقریبی
normalization	نرمال‌سازی

واژه

برابرنهاده فارسی انجمن ریاضی ایران

meridian of earth	نصف‌النهار زمین
celestial meridian	نصف‌النهار سماوی
occupancy theory	نظریه اشغال
lack of fit	نقص برازش
complete accumulation point	نقطه انباشتگی کامل
flat point of a surface	نقطه تخت رویه
double point	نقطه دوگانه
homomorphic image	نگاره همریخت
systematic sampling	نمونه‌گیری سیستماتیک
lattice sampling	نمونه‌گیری شبکه‌ای
representative sample	نمونه نماینده
oscillator	نوسانگر
oscillograph	نوسان‌نگار
damping force	نیروی میران
bisector	نیمساز
half-life	نیم‌عمر
frustum of a pyramid	هرم ناقص
aliasing	هم‌اثرسازی
homomorphism	همریختی
lattice homomorphism	همریختی شبکه‌ها، همریختی شبکه‌ای
almost uniform convergence	همگرایی تقریباً یکنواخت
left coset	هم‌مجموعه چپ
multiplicative congruence	هم‌نهشتی ضربی
duality property	ویژگی دوگانی
global property	ویژگی سراسری، ویژگی کلی
Bott isomorphism	یکریختی بات

برابرنهاده فارسی انجمن ریاضی ایران

یکریختی مشبکه‌ها، یکریختی مشبکه‌ای

واژه

lattice isomorphism